

Beslut om vattenskyddsområde och vattenskyddsföreskrifter för Björkfors ytvattentäkt i Kinda kommun;

beslutade den
29 april 2013

Kinda kommun har med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken beslutat om vattenskyddsområde och vattenskyddsföreskrifter för Björkfors ytvattentäkt i Kinda kommun. Skyddsområdets omfattning framgår av bifogad karta.

Skyddsföreskrifter

1 § Definitioner

I dessa föreskrifter används orden:

Avloppsvatten, dagvatten, spillvatten och dräneringsvatten:

Avloppsvatten är en gemensam benämning för dag-, spill- och dräneringsvatten.

Dagvatten:

Vatten som rinner av från gator, vägar, tak och andra ytor i samband med regn eller snösmältning och som inte tränger ned i marken.

Spillvatten:

Förorenat vatten som avleds från hushåll, industrier och serviceanläggningar eller liknande anläggningar.

Dräneringsvatten:

Överflödigt vatten ur marken som avleds för att hålla torrt runt husgrunder och andra avvattnade områden.

Farligt gods:

Farligt gods är ämnen som kan innebära risk för hälsa, säkerhet, egendom eller miljön då det transporteras eller används. Alla dessa ämnen är indelade i olika klasser beroende på deras specifika kännetecken och därmed farlighet. Ämnen och föremål vars transport enligt ADR/ADR-S är antingen förbjuden eller tillåten endast under vissa angivna villkor.

Hantering:

Med hantering avses tillverkning, bearbetning, behandling, transport, omhändertagande, användning, förpackning, förvaring, lagring, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och liknande.

Permanent upplag:

Platser där material återkommande lagras mer än en säsong.

Miljöfarlig verksamhet:

- Utsläpp av avloppsvatten, fasta eller flytande ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten.
- Användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i punkt 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten.

Skyddszoner:

Primär skyddszon:

Den rinntid som förordas för avgränsning av den primära skyddszonen är 12 timmar beräknat på högvattenföring med en återkomsttid på 10 år. För sjöar spelar genomströmning och vindgenererade strömmar en viktig roll som även kan komma från nerströmssidan i riktning mot råvattentäkten. Detta innebär att den primära zonen även bör utsträckas nerströms i förhållande till råvattentäkten.

Sekundär skyddszon:

Den sekundära skyddszonen avgränsas genom ett skyddsområde som omfattar ytvattendragen/sjöarna och dess tillflöden samt all småskalig ytvattendränering på och under mark med en maximal rinntid till den primära skyddszonen på 12 timmar beräknat vid högvattenföring med en återkomsttid på 10 år. Vilket motsvarar 24 timmar till råvattentäkten.

Vattentäkt:

Björkern uppströms och nedströms råvattenintaget till Björkfors vattenverk.

Vattentäktsson:

Med vattentäktsson avses området närmast råvattenintaget. Ett område med en radie på 50 meter.

Transport av farligt gods:

Med transport av farligt gods avses förflyttning av farligt gods med transportmedel samt sådan lastning, lossning, förvaring och annan hantering av det farliga godset som utgör ett led i förflyttningen. Som transport anses dock inte förflyttning som sker endast inom ett område där det farliga godset tillverkas, lagras eller förbrukas.

2§ Vattentäktssverksamhetens bedrivande

Föreskrifterna utgör inget hinder mot den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för vattentäktssverksamhetens bedrivande.

3§ Vattentäktsson

Vattentäktssonen får endast disponeras av vattentäktens verksamhetsutövare (huvudman, Kinda kommun). All annan verksamhet än den som erfordras för att bedriva vattentäktssverksamhet är förbjuden.

4§ Vattenverksamhet

Primär skyddszone

Inom primär skyddszone i ett vattenskyddsområde gäller att vattenverksamhet som enligt miljöbalken 11 kap. 9 -16 §§ faller utanför miljöbalkens tillståndsplikt, kräver tillstånd från den myndighet som utövar tillsynen för vattenskyddsområdet. Vattenverksamhet i form av vattentäkt för en (1) alternativt två (2) hushåll samt uttag av ytvatten för bevattning kräver ej tillstånd.

5§ För grund- och ytvattnet skadliga ämnen

Primär och sekundär skyddszone

Yrkesmässig hantering i primär skyddszone av petroleumprodukter, impregneringsmedel, lösningsmedel eller andra hälsoskadliga eller miljöfarliga kemiska produkter får endast ske efter tillstånd av tillsynsmyndigheten för vattenskyddsområdet. All övrig hantering av petroleumprodukter inom primär och sekundär skyddszone som inte är yrkesmässig är förbjuden, med undantag för hushållsändamål, som drivmedel i fordon och arbetsmaskiner eller för oljeförsörjning av befintliga bostads- och jordbruksfastigheter.

Yrkesmässig hantering i sekundär skyddszone av mer än 250 liter av för grund- eller ytvattnet skadliga ämnen såsom petroleumprodukter, impregneringsmedel, lösningsmedel eller andra hälsoskadliga eller miljöfarliga kemiska produkter får inte förekomma utan anmälan till tillsynsmyndigheten. Anmälningssplikten gäller ej drivmedel i arbetsmaskiner och fordon.

Cistern/tank eller lösa behållare, med en sammanlagd lagrad volym som är större än 250 liter, ska ha sekundärt skydd i primär och sekundär skyddszon. Detta gäller dock inte cistern/tank som är belägen i pannrum eller motsvarande utrymme i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt. Vidare ska inom vattenskyddsområdet informationsskylt om "vattenskyddsområde" vara uppsatt vid påfyllnadsrör för cistern/tank. Befintlig anläggning får användas i den omfattning den har då föreskrifterna träder i kraft om den inte strider mot annan lagstiftning.

Hantering av petroleumprodukter avsedda för motorgräsklippare och andra motordrivna handredskap är tillåten utan tillstånd/anmälan.

Parkering eller uppställning av fordon under längre tid i primär skyddszon ska ske så att risk för förorening av grund- eller ytvatten inte uppkommer.

Fordonstvätt med avfettningsmedel eller därmed liknande produkter är i primär skyddszon förbjuden på andra områden än som är särskilt avsedda platser för detta ändamål.

6§ Bekämpningsmedel och växtnäringsämnen

Primär skyddszon

Yrkesmässig hantering av kemiska och biologiska bekämpningsmedel får endast ske efter tillstånd från den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Stallgödsel och handelsgödsel får användas för normal drift av fastigheter för jordbruk, boskapsskötsel och trädgårdsskötsel. Växtnäringsämnen får dock inte under någon tid på året spridas på tjälad eller snötäckt mark. Växtnäringsämnen får inte heller spridas så nära vattendrag eller öppna diken att risk för läckage till grund- och ytvattentäkter uppstår. Ensilage får endast hanteras i den omfattning som normalt erfordras för jordbrukets behov och på ett sådant sätt som inte förorenar yt- och grundvatten. Lagring av växtnäringsämnen, kasserade ensilagebalar etcetera är, om risk för påverkan föreligger, förbjuden. Övrig yrkesmässig hantering av växtnäringsämnen (exempelvis naturgödsel, handelsgödsel och avloppsslam) får inte ske utan tillstånd från tillsynsmyndigheten för vattenskyddsområdet.

Om betydande risk föreligger att djurhållning i strandzonen förorenar ytvattentäkten, bör risken från djurhållningen minimeras

För befintliga gödselvårdsanläggningar får tillsynsmyndighet föreskriva särskilda regler.

Sekundär skyddszon

Lagring av kemiska och biologiska bekämpningsmedel, växtnäringsämnen, kasserade ensilagebalar etcetera ska ske så att förorenande ämnen förhindras att tränga ner i marken.

Växtnäringsämnen får inte spridas så nära vattendrag eller öppna diken att risk för läckage till grund- och ytvatten uppstår.

För befintliga gödselvårdsanläggningar får tillsynsmyndighet föreskriva särskilda regler.

7§ Avverkning av skog och upplag av timmer

Primär skyddszon

Föryngringsavverkning på annat sätt än genom blädning närmare än 20 meter från sjö och vattendrag är förbjuden.

Permanent upplag av bark, flis, spån, grot, stubbar, timmer och produkter med liknande egenskaper är förbjudna. Tillfälliga sådana upplag är tillåtna. Med tillfällig menas högst en avverkningssäsong.

Hantering av träskyddsmedel, bekämpningsmedel eller produkter med liknande egenskaper får inte ske utan tillstånd från tillsynsmyndigheten för vattenskyddsområdet.

Ved- och flisupplag för husbehov är tillåten.

Sekundär skyddszon

Permanent upplag av bark, flis, spån, timmer och produkter med liknande egenskaper får inte ske inom 50 meter från vattendrag som normalt är vattenförande utan tillstånd från tillsynsmyndigheten för vattenskyddsområdet.

Ved- och flisupplag för husbehov är tillåten.

8§ Infiltration och avledning av avloppsvatten

Primär och sekundär skyddszon

Avloppsanläggningar och liknande för hushållspillvatten (inklusive toalettvatten och BDT-vatten) får inte etableras utan tillstånd från tillsynsmyndigheten för vattenskyddsområdet. Skyddsåtgärder för nya avloppsanordningar i primär skyddszon och inom gällande strandskyddsområde ska, förutom för kväve, uppfylla kraven på hög nivå enligt Naturvårdsverkets allmänna råd om små avloppsanläggningar för hushållspillvatten (2006:7, eller senare allmänna råd).

Befintliga anläggningar är inte tillståndspliktiga enligt dessa vattenskyddföreskrifter, men ska uppfylla miljöbalkens krav.

Dagvatten- och avloppsledningar med tillhörande anordningar ska vara täta samt underhållas så att funktionen ej försämras.

9§ Avfallshantering och deponering

Primär och sekundär skyddszon

Det är förbjudet i primär och sekundär skyddszon att lägga ut fyllnads- eller avjämningsmassor av sådan beskaffenhet att dräneringsvattnet från dem kan förorena yt- eller grundvatten.

Det är förbjudet i primär skyddszon att lägga ut, sprida, deponera eller gräva ned avloppsslam, hushållsavfall, med hushållsavfall jämförligt avfall eller industriavfall så att risk för förorening uppstår.

Upplag av snö med ursprung från trafikerade ytor är förbjuden i primär skyddszon.

10§ Miljöfarlig verksamhet

Primär och sekundär skyddszon

Miljöfarlig verksamhet som innebär risk för förorening av vattentäkten får inte etableras utan att tillräckliga skyddsåtgärder vidtas.

För ny miljöfarlig verksamhet inom primär skyddszon gäller att vattenverksamhet som enligt miljöbalken 11 kapitlet 9 -16 §§ faller utanför miljöbalkens anmälningsskyldighet, krävs anmälan till den myndighet som utövar tillsynen. Befintlig verksamhet får bedrivas i den omfattning den har då föreskrifterna träder i kraft om den inte strider mot annan lagstiftning.

Annan kemisk behandling av vattendrag än kalkning är förbjuden.

11§ Täktverksamhet, andra schaktningsarbeten och muddring

Primär och sekundär skyddszon

Materialtäkt (grus-, bergtäkt, eller liknande) i primär skyddszon är förbjuden, med undantag för husbehovstäkt.

Schaktning för nyproduktion (exempelvis i samband med vägbyggen eller andra anläggningsarbeten), muddring, pålning, spontning och underjordsarbete samt utfyllnad i vatten får inte utföras i primär skyddszon utan särskilt tillstånd från tillsynsmyndigheten för vattenskyddsområdet.

Normal drift och underhåll av vägar och markavvattningsanläggningar är tillåtet utan tillstånd från tillsynsmyndighet. Schaktning och anläggningsarbeten för underhåll av vatten-, avlopps-, fjärrvärme-, el- och teleledningar samt mindre grävningsarbeten inom tomter och liknande områden får utföras. Återfyllnad och igenfyllning får endast utföras med sådana massor som inte medför risk för förorening av vattentäkten. Utfyllnad i mark med massor som är förorenade eller med okänd miljöstatus är förbjuden.

12§ Energianläggningar

Primär skyddszon

Anläggningar för utvinning eller lagring av värmeenergi eller kyla ur ytvatten får inte etableras utan särskilt tillstånd från tillsynsmyndigheten. Befintliga anläggningar är inte tillståndspliktiga enligt dessa skyddsföreskrifter, men ska uppfylla miljöbalkens krav.

13§ Väghållning

Primär skyddszon

Upplag av asfalt, oljegrus, halkbekämpningsmedel och vägsalt är förbjuden.

Upplag av snö med ursprung från trafikerade ytor är förbjuden.

Spridning av dammbindningsmedel, vägsalt etcetera får ske utan anmälan till tillsynsmyndigheten för vattenskyddsområdet.

14§ Transport av farligt gods

Primär och sekundär skyddszon

Transport av farligt gods får endast ske på anvisade genomfartsleder. När ordinarie anvisade genomfartsleder är avstängda är det tillåtet att transportera farligt gods på annan väg genom vattenskyddsområdet. Leverans till och borttransport från bostäder och verksamheter inom vattentäktens primära och sekundära vattenskyddszoner är tillåten.

Det åligger den som orsakat eller fått kännedom om tillbud, eller ägare/nyttjanderättshavare av fastighet inom skyddsområdet, att omedelbart anmäla inträffade händelser och olyckor, som kan medföra risk för grund- eller ytvattenförorening till räddningstjänsten, genom larmning på telefon nummer 112, samt anmäla inträffade händelser och olyckor till ytvattentäktens huvudman och VA-verkets beredskap inom Kinda kommun.

15§ Båttrafik, sjöfart

Primär och sekundär skyddszon

Körning med och tankning av motordriven båt ska ske med största försiktighet för att minska risken för negativ påverkan på vattentäkten. Bensindrivna tvåtaktsmotorer är inte lämpliga att använda och bör undvikas i vattentäktszonen. Tömning av båtars sanitetstankar är endast tillåten på särskilt anvisade anordningar för omhändertagning av båtars sanitetstankar.

16§ Nya bebyggelseområden

Primär och sekundär skyddszon

Vid planläggning av nya bebyggelseområden ska hänsyn tas till gällande vattenskyddsföreskrifter. Planbestämmelser bör utformas så att etable-

ring av miljöfarlig verksamhet inte kan innebära risk för förorening av vattentäkten.

17§ Information

Det åligger verksamhetsutövaren (huvudmannen, Kinda kommun) att informera samtliga fastighetsägare inom vattenskyddsområdet om här meddelade föreskrifter.

18§ Upplyningsplikt

Verksamhetsutövare och fastighetsägare/nyttjanderättsinnehavare är skyldiga att upplysa anställda, entreprenörer hantverkare, transportörer och andra som anlitas för arbeten inom vattenskyddsområdet, eller levererar till anläggningar eller fastigheter inom skyddsområdet, om att särskilda vattenskyddsföreskrifter gäller.

19§ Anmälan alternativt tillstånd för befintlig verksamhet

I de fall anmälan alternativt tillstånd krävs enligt dessa föreskrifter för befintlig verksamhet, ska anmälan alternativt ansökan om tillstånd inges till tillsynsmyndigheten inom ett år efter det att vattenskyddsområdets föreskrifter har vunnit laga kraft.

20§ Tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för vattenskyddsområdet enligt miljöbalken och förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken. Tillsynen har, enligt beslut daterat 2011-06-28, överlåtit till Kinda kommun och gäller från och med 2011-07-01.

21§ Skyltar

Det åligger verksamhetsutövaren (huvudmannen, Kinda kommun) för vattentäkten att på väl synlig plats invid väg som leder in i eller genom skyddsområdet, samt i övrigt där vattenskyddsområdet bedöms behöva markeras, sätta upp informationsskyltar. Informationsskyltar ska även sättas upp vid båtplatser med plats för fler än 10 båtar.

Allmänna upplysningar

Allmän hänsyn

I 2 kapitlet miljöbalken finns allmänna hänsynsregler som bland annat innebär att alla som bedriver verksamhet, eller avser att bedriva en verksamhet, eller vidta en åtgärd, ska skaffa sig den kunskap som behövs för att skydda miljö och människors hälsa från skada och olägenhet som kan uppkomma till följd av verksamheten eller åtgärden. Dessutom ska den samma utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för

människors hälsa eller miljö. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas som vattentäkt, är alla som vill bedriva verksamhet eller åtgärd, i vatten eller på land, som kan skada vattnet skyldiga att skaffa sig tillräckliga kunskaper. Alla som ska bedriva verksamhet är även skyldiga att vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skada.

Vattenverksamhet

Vattenverksamhet definieras i dessa föreskrifter enligt miljöbalken 11 kap. 2 §. Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet prövas av Mark och Miljödomstolen. Ansökan om tillstånd för markavvattning prövas dock i vissa fall av länsstyrelsen.

Övrig lagstiftning

Tillstånd eller dispens enligt föreskrifter i detta beslut innebär ingen befrielse från eventuella krav på prövning enligt, eller efterlevnad av, annan lagstiftning. Lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som utökar skyldigheterna inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade skyddsföreskrifter.

Undantagsregler och dispenser

Länsstyrelsen i Östergötlands län får enligt 7 kapitlet 22 § miljöbalken om det finns särskilda skäl meddela dispens från förbud enligt föreskrifterna ovan. Länsstyrelsen kan medge dispens efter att ha tagit in synpunkter från huvudmannen för vattentäkten samt den kommunala miljö-, bygg- och räddningsnämnden i Kinda kommun. I samband med sådan prövning kan länsstyrelsen föreskriva de särskilda villkor som anses erforderliga för att undvika vattenförorening (16 kapitlet 2 § miljöbalken).

Tillhandahållande av skyddsföreskrifter

Vattenskyddsområdets skyddsföreskrifter för Björkfors vattentäkt, kan hämtas från Kinda kommuns hemsida alternativt beställas från Kinda kommun.

Tillstånd och anmälan

För att bedriva vattentäktsverksamhet/vattenverksamhet krävs anmälan eller tillstånd. Förfarandet med en anmälan är något enklare än för ett tillstånd. En anmälan ska normalt lämnas in till tillsynsmyndigheten sex veckor innan verksamheten, åtgärden, etcetera påbörjas. Tillsynsmyndigheten gör under denna tid en bedömning av om verksamheten kan

godkännas på liknande sätt som för en tillståndsansökan. Godkännande av en anmälan kan liksom för ett tillstånd förenas med villkor. Om tillsynsmyndigheten inte har behandlat en anmälan inom sex veckor kan verksamheten, åtgärden, etcetera utföras utan tillsynsmyndighetens godkännande. Vid en tillståndsansökan ska tillståndsbeslut avvaktas innan verksamheten får påbörjas.

Inom primär och sekundär skyddszon gäller att vattenverksamhet som enligt miljöbalken 11 kapitlet 9 -16 §§ faller utanför miljöbalkens tillståndsplikt, kräver tillstånd från tillsynsmyndigheten för vattenskyddsområdet. I de fall tillstånd enligt dessa föreskrifter krävs, får sådant tillstånd beviljas av den myndighet som utövar tillsynen. Tillståndet kan bli sammankopplat med villkor. Vid tillståndsansökan eller anmälan ska huvudmannen för vattentäkten höras innan beslut fattas.

Tillstånd får medges om den sökande visar att verksamheten kommer att kunna utföras och drivas utan ej obetydlig risk för skada på grund- eller ytvattenförekomsten. Besluten får förenas med de villkor som behövs.

Tillstånd enligt dessa skyddsföreskrifter krävs inte om verksamheten tillståndsprövats eller ska tillståndsprövas enligt miljöbalken kapitel 9 (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd), kapitel 11 (vattenverksamhet) eller kapitel 12 (täkter, jordbruk och annan verksamhet) eller förordning utfärdad med stöd av miljöbalken.

Överträdelse och påföljd

Överträdelse av skyddsföreskrifter kan medföra straffansvar enligt 29 kapitlet 8 § miljöbalken (1998:808, eller senare lagstiftning).

Ersättning

De föreslagna föreskrifterna riktar sig mot verksamheter som kan riskera att förorena vattentillgången. Om en fastighetsägare eller annan ägare av särskild rätt anser att föreskrifterna avsevärt försvårar pågående markanvändning kan krav om ersättning framföras. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Ersättning utgår dock inte för den förlust som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av vattenskyddsföreskriften. Talan om ersättning eller inlösen förs i Mark och Miljödomstolen enligt 31 kapitlet miljöbalken.

Skyltning

Skyltning ska utföras enligt de rekommendationer som ges ut av Naturvårdsverket "Utmärkning av vattenskyddsområde". Annans mark får tas i anspråk för detta. Om överenskommelse inte träffas på frivillig väg kan

kommunen enligt 7 kapitlet 22 § miljöbalken ålägga en markägare att upplåta sin mark för ovan nämnda ändamål.

Anmälan om olyckshändelse

Det åligger den som orsakat eller fått kännedom om tillbud, eller ägare/nyttjanderättshavare av fastighet inom skyddsområdet, att omedelbart anmäla inträffade händelser och olyckor, som kan medföra risk för grund- eller ytvattenförorening till räddningstjänsten, genom larmning på telefon nummer 112, samt anmäla inträffade händelser och olyckor till ytvattentäktens huvudman och VA-verkets beredskap inom Kinda kommun. Detta framgår av 2 kapitlet 1 och 5 §§ i lag (2003:778, eller senare lagstiftning) om skydd mot olyckor och 2 kapitlet 4 § i förordningen (2003:789, eller senare förordning) om skydd mot olyckor.

KOMMUNFULLMÄKTIGE